

FINESTRA

«Deixem repicar la llibertat» Barack Obama, president dels EUA

Commemoració del 50è aniversari de la Marxa sobre Washington.
Washington DC, 28 d'agost de 2013

El 28 d'agost de 1963, 300.000 persones, en un país que llavors tenia 180 milions d'habitants, van canviar el curs de la història de la primera potència mundial recorrent el camí entre el Monument a George Washington i el Monument a Abraham Lincoln del National Mall de Washington DC. Era la Marxa sobre Washington pel treball i la llibertat, fins el moment, la manifestació més important del moviment pels drets civils nord-americà que lluitava per acabar amb les velles discriminacions racials que encara es produïen a la pàtria de la llibertat. Al capdavant, Martin Luther King va pronunciar el famós «*I have a dream*», un somni del qual 50 anys després, Barack Obama se'n reclama hereu.

«A la família King, que tant ha sacrificat i tant ha servit d'inspiració; president Clinton; president Carter; vicepresident Biden i la seva esposa Jill; conciutadans nord-americans:

Fa cinc dècades, els nord-americans van venir a aquest honorable lloc per reclamar una promesa feta en el moment de la nostra fundació: 'Sostenim que aquestes veritats són evidents per si mateixes: que tots els homes han estat creats iguals, que van ser dotats pel seu Creador de certs drets inalienables; que entre aquests drets hi ha el dret a la vida, a la llibertat i a la recerca de la felicitat'.

El 1963, gairebé 200 anys després que s'escrivissin aquestes paraules i un segle després que es lliurés una gran guerra i es proclamés l'emancipació, aquesta promesa, aquestes veritats, continuen sense complir-se. Per això homes i dones, joves i ancians, negres que anhelaven la llibertat i blancs que ja no podien seguir acceptant la seva pròpia llibertat mentre presenciaven la subjugació d'altres, van arribar per milers des de tots els racons del nostre país.

Congregacions de tot el país els van acomiadar amb aliments i oracions. En plena nit, els residents d'edificis sen-

cers de Harlem van sortir per desitjar-los bona sort. Amb els pocs dòlars que havien estalviat dels seus treballs, alguns van comprar bitllets per venir en autobús, tot i que no sempre podien seure on desitjaven. Aquells que tenien menys diners van fer autoestop o van venir a peu. Hi havia modistes i obrers siderúrgics, estudiants i docents, criades i mossos de tren. Compartien menjars senzills i dormien agrupats al terra. I finalment, un calorós dia d'estiu, es van congregar aquí, a la capital del nostre país, sota l'ombra del Gran Emancipador, per donar testimoni de les injustícies, per demanar al govern que reparés els greuges i per despertar la consciència dels Estats Units, que durant massa temps havia estat adormida.

Allò que millor recordem d'aquell dia, i amb raó, és l'eminent discurs que va pronunciar el reverend King i la manera formidable en què va expressar les silencioses esperances de milions de persones, i en què els va oferir un camí de salvació tant a oprimits com a opressors. Aquestes paraules perduran durant generacions, ja que són profundes i profètiques com cap altres en el nostre temps.

» Negres que anhelaven la llibertat i blancs que ja no podien seguir acceptant la seva pròpia llibertat mentre presenciaven la subjugació d'altres, van arribar per milers des de tots els racons del nostre país

No obstant això, hem de recordar que aquest mateix dia també va pertànyer a les persones corrents, els noms de les quals mai han aparegut en els textos d'història ni a la televisió. Molts assistien a escoles segregades, i a les cafeteries s'havien d'asseure en llocs separats. Vivien en pobles on no podien votar i en ciutats on els seus vots no importaven. Eren parelles enamorades que no podien casar-se i soldats que van lluitar en altres països per una llibertat que els era negada a la seva terra. Van veure com els seus éssers estimats eren colpejats i com als seus fills els tiraven aigua amb mànegues a pressió, i tenien tots els motius per desencadenar la seva ira o per resignar-se a un destí amarg.

Però van escollir un altre camí. Davant l'odi, van pregar pels seus fustigadors. Davant la violència, es van aixecar i van seure amb la força moral de la no-violència. Per voluntat pròpia, van anar a la presó en senyal de protesta contra lleis injustes, i les seves cel·les es van impregnar amb el so de cançons de llibertat. Tota una vida d'humiliacions els havia ensenyat que cap home pot arrabassar la dignitat ni la gràcia que Déu ens ha donat. A través de les dures experiències van aprendre allò que Frederick Douglass¹ un cop ens va ensenyar:

que la llibertat no és atorgada; que ha de ser guanyada amb esforç, disciplina, persistència i fe.

Aquest va ser l'esperit amb el qual van arribar aquí aquell dia. Aquest va ser l'esperit que joves com John Lewis² van portar aquell dia. Aquest va ser l'esperit que es van emportar amb si mateixos, com torxes, quan van tornar a les seves ciutats i veïnats. Aquesta flama perenne de consciència i valor els serviria de suport davant totes les campanyes que vindrien: els boicots, la mort de quatre nenes a Birmingham, la massacre del pont Edmund Pettus, i l'agonia que van patir a Dallas, Califòrnia i Memphis, però també campanyes d'inscripció de votants i petites marxes lluny del focus d'atenció. Davant de tots aquests contratemps i angoixes i els dubtes que els corroïen per dins, va brillar la flama constant de la justícia.

Gràcies al fet que van seguir marxant, els Estats Units van canviar. Gràcies a aquesta marxa, es va aprovar la Llei de Drets Civils. Gràcies a aquesta marxa, es va signar la Llei de Dret al Vot. Gràcies a aquesta marxa, es van obrir les

portes de les oportunitats i de l'educació perquè les seves filles i fills poguessin imaginar una vida pròpia, que anés més enllà de rentar la roba o enllustrar les sabates d'una altra persona. Gràcies a aquesta marxa, van canviar els governs municipals, les cambres legislatives estatals, el Congrés i, sí, en última instància va canviar la Casa Blanca.

Gràcies a aquesta marxa, els Estats Units es van convertir en un país més lliure i més just, no només per als afro-americans, sinó també per a dones i llatins, asiàtics i indígenes d'Amèrica, catòlics, jueus i musulmans, homosexuals i persones amb discapacitats. Els Estats Units van canviar per a vosaltres i per a mi, i el món sencer va treure forces d'aquest exemple, ja fossin els joves que ho veien des de l'altre costat del Teló d'Acer i que amb el temps derrocarien aquell mur, o els joves de Sud-àfrica que posarien fi al flagell de l'*apartheid*.

Aquestes són les victòries que van obtenir amb una voluntat d'acer i cors plens d'esperança. Aquesta és la transformació que van forjar, amb cada pas que van donar amb les seves desgastades sabates. Aquest és el deute que jo i milions de nord-americans tenim amb aquestes criades i secretàries, amb aquests treballadors i mossos de tren, amb aquests conciutadans que potser haurien pogut dirigir una em-

destacat escriptor, editor i propagandista abolicionista nord-americà.

- 2 John Lewis (1940) és un líder del moviment pels drets civils que el 1963 va ser l'orador més jove de la Marxa sobre Washington. Actualment, és membre de la Cambra de Representants nord-americana pel Democratic Party.

1 Frederick Douglass (1818-1895) va ser un

presa si haguessin tingut l'oportunitat, amb aquells estudiants blancs que es van posar en una situació de risc quan no tenien per què fer-ho, amb aquells nord-americans d'origen japonès que van recordar la seva pròpia reclusió en camps d'internament, amb aquells nord-americans d'origen jueu que havien sobreviscut a l'Holocaust, amb persones que podrien haver-se donat per vençudes o haver cedit, però van persistir, perquè sabien que 'el plor pot durar tota una nit, però al matí següent arribarà l'alegria'.

En el camp de batalla de la justícia, aquests homes i dones sense rang ni riqueses ni títols ni fama ens alliberarien a tots d'una manera que els nostres fills avui donen per segura, com a persones de tots els colors i credos que viuen, aprenen i caminen juntes, i lluiten colze a colze, i s'estimen, i es jutgen els uns als altres pels trets del seu caràcter, en aquest país, la nació més gran sobre la Terra.

Minimitzar la magnitud d'aquest progrés, suggerir, com alguns fan en ocasions, que poc ha canviat, és deshonrar el valor i el sacrifici d'aquells que van pagar el preu de participar en la Marxa en aquells anys. Medgar Evers³, James

Chaney, Andrew Goodman, Michael Schwerner⁴ i Martin Luther King Jr.⁵ no van morir en va. La seva victòria va ser grandiosa.

Però també deshonrariem aquests herois si insinuéssim que d'alguna manera aquest procés està acabat en aquest país. L'arc de l'univers moral es pot doblegar cap a la justícia, però no ho fa per si sol. Per consolidar les fites que aquest país ha assolit es necessita estar en alerta constant i no caure en la complaença. Cal estar alerta ja sigui per desafiar aquells que aixequen noves barreres al vot o per garantir que la balança de la justícia funcioni igual per a tothom, i perquè el sistema de justícia penal no sigui simplement un passadís des d'unes escoles sense prou finançament cap a unes presons ja massa plenes.

Patirem revessos ocasionals. Però guanyarem aquestes batalles. Aquest país ja ha canviat en gran mesura. Les

persones de bona voluntat, sense importar de quin partit siguin, són moltíssimes més que les ressentides que volen canviar el curs de la història.

No obstant, la consolidació dels drets civils i del dret al vot, l'eradicació de la discriminació legalitzada, la mateixa importància d'aquestes victòries d'alguna manera pot haver fet ombra a un segon objectiu de la Marxa. Perquè els homes i dones que es van congregar aquí fa 50 anys no buscaven un ideal abstracte. Buscaven llocs de treball i justícia; no només l'absència de l'opressió, sinó la presència d'oportunitats econòmiques.

Perquè, de què li serveix a un home poder seure en un restaurant sense segregacions, es podria preguntar el reverend King, si no pot pagar el menjar? Aquesta idea, la idea de la llibertat lligada a la subsistència, aquesta recerca de la felicitat, requereix la dignitat del treball, la formació necessària per accedir a aquest treball, salaris dignes, una certa seguretat material... una idea, però, que no era nova. El mateix Lincoln va comprendre la Declaració d'Independència en aquests termes, com una promesa en la qual, amb el temps, 'les espatlles de tots els homes seran alliberats de la seva càrrega, i tots hauran de tenir les mateixes oportunitats'.

El reverend King va explicar que els objectius dels afroamericans eren idèn-

defensa la supremacia racial blanca.

3 Medgar Evers (1925-1963) va ser un activista nord-americà pels drets civils. Va morir assassinat a Jackson (Mississipi) per un membre de White Citizens' Council, organització que

4 James Chaney (1943-1964), Andrew Goodman (1943-1964) i Michael Schwerner (1939-1964) van ser assassinats a Philadelphia (Mississipi) per membres del Ku Klux Klan durant el *Freedom Summer*, campanya per aconseguir que el major número d'afroamericans es registressin com electors a Mississipi, estat que tradicionalment havia privat als negres del dret a vot.

5 Martin Luther King Jr. (1929-1964) va ser assassinat a Memphis (Tennessee) per un segregacionista blanc.

» Gràcies a aquesta marxa, van canviar els governs municipals, les cambres legislatives estatals, el Congrés i, sí, en última instància va canviar la Casa Blanca

tics als dels treballadors de totes les races: 'Salari i habitatges dignes, condicions laborals justes, seguretat durant la vellesa, mesures de salut i benestar, condicions en què les famílies puguin créixer, educar els seus fills i gaudir de respecte dins la seva comunitat'.

Allò que descrivia King és el somni de tot nord-americà. És el que ha atret durant segles nous immigrants cap a les nostres costes. I és aquesta segona dimensió d'oportunitat econòmica, l'oportunitat de millorar les condicions socials de vida a través del treball ardu i honest, en què no s'han acabat d'assolir els objectius marcats fa 50 anys.

En efecte, hi ha hagut exemples d'èxit entre els afroamericans que fa mig segle eren inconcebibles. Però, com ja s'ha assenyalat, la desocupació entre la població negra segueix sent gairebé el doble que la desocupació entre la població blanca, amb la desocupació de la comunitat llatina seguint-la de prop. No s'ha reduït la bretxa econòmica entre les races, sinó que ha augmentat. Com va indicar el president Clinton, s'han deteriorat les condicions laborals de tots els treballadors nord-americans, independentment del seu color, i per això el somni que va descriure el reverend King s'ha tornat més difícil d'assolir.

Durant més d'una dècada, els treballadors nord-americans de totes les races han vist com s'estancaven els seus

salari i els seus ingressos, malgrat que els beneficis de les empreses augmentaven i els ingressos d'uns quants afortunats es disparaven. La desigualtat ha anat en un constant augment durant dècades. L'ascens social s'ha tornat més difícil. A massa comunitats del país, a les ciutats, als barris de l'extraradi i als pobles rurals, l'ombra de la pobresa cobreix amb un mantell lúgubre els nostres joves, i les seves vides queden atrapades en escoles de baix nivell, amb perspectives minses, atenció mèdica inadequada i violència incessant.

Per això, en celebrar aquest aniversari, hem de recordar que la mesura del progrés d'aquells que van marxar sobre Washington fa 50 anys no consisteix només en veure quants negres van poder sumar-se al nombre de persones milionàries, sinó en veure si aquest país té la voluntat d'admetre dins la classe mitjana totes aquelles persones que estan disposades a treballar àrduament, sense importar la seva raça.

La prova no era, ni ha estat mai, veure si les portes de les oportunitats s'entreobrien una mica més per a uns pocs, sinó veure si el nostre sistema econòmic oferia una oportunitat justa per a molts: per al vigilant negre i l'obrer siderúrgic blanc, el rentaplats immigrant i el veterà indígena nord-americà. Guanyar aquesta batalla, respondre a aquesta

demanda, segueix sent la nostra gran empresa inacabada.

No ens hem d'enganyar a nosaltres mateixos. La tasca no serà fàcil. Des de 1963, l'economia ha canviat. L'avenç de la tecnologia i la competència mundial, dues forces que van de la mà, han sotret aquelles ocupacions que abans servien de primer pas cap a la classe mitjana, i han reduït el poder de negociació dels treballadors nord-americans. La nostra política també ha patit. Uns interessos massa arrelats, aquells que es beneficien de condicions injustes, es van resistir a qualsevol iniciativa governamental que pretengués donar un tracte més just a les famílies de treballadors, i van aconseguir que grans grups de pressió i d'opinió argumentessin que l'augment del salari mínim, o lleis laborals més estrictes, o impostos per a les persones més adinerades que podien assumir-ho per poder finançar escoles que s'ensorraven..., eren coses que violaven uns principis econòmics sòlidament establerts. Ens van dir que una major desigualtat era el preu que calia pagar a canvi del creixement econòmic, un indicador d'aquest mercat lliure; ens van dir que la cobdícia era bona i que la compassió no servia, i que aquells sense feina ni atenció mèdica només es podien culpar a si mateixos de la seva situació.

Els homes i dones que es van congregar aquí fa 50 anys
no buscaven un ideal abstracte. Buscaven llocs
de treball i justícia; no només l'absència de l'opressió

Després van arribar aquells funcionaris electes que van trobar adequat posar en pràctica l'antiga política de la divisió i van fer el possible per convèncer els nord-americans de classe mitjana d'una gran mentida: que el govern d'alguna manera tenia la culpa de l'augment de la inseguretat econòmica; que buròcrates situats molt lluny estaven agafant els diners que la població guanyava amb la suor del seu front per beneficiar els immigrants il·legals o aquella gent que enganya el sistema de seguretat social.

A més, si som sincers amb nosaltres mateixos, haurem d'admetre que en el transcurs dels últims 50 anys hi ha hagut ocasions en què alguns dels que vam exercir pressió per aconseguir un canvi vam perdre el nostre rumb. El patiment provocat pels assassinats va desencadenar una violència contraproduent. Les legítimes protestes contra la brutalitat policial van desembocar en la justificació de conductes delictives. Les polítiques racials van tenir un doble tall, ja que el missatge transformador d'unitat i fraternitat es va veure silenci- at pel llenguatge de la recriminació. Allò que una vegada havia estat una crida a la igualtat d'oportunitats, l'oportunitat que tots els nord-americans treballessin durament i sortissin endavant, sovint va ser presentat com un simple desig de suport per part del govern, com

si no tinguéssim cap paper en el nostre propi alliberament, com si la pobresa fos una excusa per no criar els nostres fills, i la intolerància dels altres fos un motiu per donar-nos per vençuts.

Aquesta és la història de l'estanca- ment del progrés. Així es va tergiversar l'esperança. Així és com el nostre país va romandre dividit. Però la bona no- tòcia és que ara, com el 1963, podem triar. Podem continuar pel camí en què estem ara, que és on es va encallar el mecanisme d'aquesta gran democràcia i on els nostres fills van acceptar una vida amb expectatives més baixes, un camí en què la política és un joc de suma zero en què uns pocs aconse- gueixen l'èxit mentre que famílies de totes les races travessen dificultats i lluiten per obtenir una part d'un pas- tís econòmic cada vegada més petit. Aquest és un dels camins. O podem te- nir el valor de canviar.

La Marxa sobre Washington ens en- senya que no quedem atrapats en els errors de la història i que som amos del nostre destí. Però també ens ensenya que la promesa d'aquest país només es complirà si treballem junts. Haurem de revifar el foc de l'empatia i el sentiment de la companyonia, i la coalició de les consciències que va trobar la seva ex- pressió en aquest lloc fa 50 anys.

Crec que aquest esperit hi és, aques- ta força és real dins de cada un de nos-

altres. El veig quan una mare blanca reconeix la seva pròpia filla en la cara d'una nena negra pobre. El veig quan els joves negres pensen en el seu avi quan veuen un digne ancià blanc. És aquí quan les persones nascudes en aquest país reconeixen l'esperit de llui- ta dels nous immigrants, quan les parelles interracials comprenen el dolor de les parelles gais que són discriminades i ho entenen com a propi.

D'aquí prové el coratge: quan no ens allunyem de nosaltres ni ens girem l'esquena, sinó quan ens girem per mirar-nos l'un a l'altre i veiem que no estem caminant sols. D'aquí prové el coratge.

Amb aquest coratge podem unir-nos en favor d'ocupacions i salaris justos. Amb aquest coratge podem unir-nos perquè tota persona tingui dret a rebre atenció mèdica en el país més ric de la Terra. Amb aquest coratge podem unir-nos perquè tots els nens, des dels ra- cons d'Anacòstia fins a les muntanyes Apalatxes, tinguin dret a un ensenya- ment que estimuli la seva ment, capturi el seu esperit, i els prepari per al món que els espera.

Amb aquest coratge podem alimen- tar la gent que passa gana, donar una llar als sense sostre i transformar les desèrtiques terres ermes de la pobresa en camps de comerç i de bones pers- pectives.

La desocupació entre la població negra segueix sent gairebé el doble que la desocupació entre la població blanca, amb la desocupació de la comunitat llatina seguint-la de prop

Nord-americans, sé que el camí és llarg, però també sé que podem arribar al final. Sí, ensopegarem, però sé que ens aixecarem. Així és com es realitzen els avenços. Així és com la història pren el seu curs. Així és com, quan algú es desanima, troba algú que el sosté i li diu: som-hi, estem anant endavant.

Hi ha una raó per la qual molts dels que van anar a la Marxa aquell dia, i en els dies que vindrien, eren joves: perquè els joves estan lliures dels lligams de la por, de les convencions del moment. Es van atrevir a somiar de forma diferent, a imaginar alguna cosa millor. I estic convençut que aquesta mateixa imaginació, aquesta mateixa ànsia per canviar les coses, continua animant aquesta generació.

Potser no ens enfrontem als mateixos perills de 1963, però encara preval la intensa urgència d'aquest moment. Potser mai arribem a igualar les grans multituds i les enlluernadores marxas d'aquell dia de fa tant de temps: ningú no pot igualar la brillantor de King. Però també sé que encara roman la mateixa flama que va encendre el cor de tots aquells que estan disposats a fer el primer pas per la justícia.

El mestre o la mestra incansable que arriba d'hora a classe i es queda fins tard i furga en les seves butxaques per comprar material, perquè considera que cada nen està al seu càrrec, està fent aquesta marxa.

L'empresari d'èxit que paga als seus treballadors un salari just encara que no hi estigui obligat i després ofereix una oportunitat a un home, potser a un que ha estat a la presó i va tenir mala sort, està fent aquesta marxa.

La mare que dona el seu amor a la seva filla perquè creixi amb la seguretat que pot travessar les mateixes portes que el fill de qualsevol, està fent aquesta marxa.

El pare que s'adona que la feina més important que mai tindrà és criar el seu fill correctament, tot i que no hagi tingut un pare o que no l'hagi tingut a casa, està fent aquesta marxa.

Els veterans amb cicatrius de la guerra que es dediquen no només a ajudar els seus companys combatents a aixecar-se, caminar i córrer de nou sinó que segueixen servint el seu país quan tornen a casa, estan fent aquesta marxa.

Tots aquells que s'adonen d'allò que els patriotes gloriosos d'aquell dia sabien: que el canvi no prové de Washington, sinó que cal portar-lo a Washington; que el canvi sempre s'ha basat en la nostra voluntat, la voluntat del poble, per assumir les responsabilitats de la ciutadania, estan fent aquesta marxa.

Aquesta és la lliçó del nostre passat. Aquesta és la promesa del demà: que contra tot pronòstic, les persones que estimen el seu país poden canviar-lo. Que quan milions de nord-americans

de qualsevol raça i regió, de qualsevol credo i condició social poden unir-se en un esperit de germanor, aquelles muntanyes minvaran i aquelles zones escabroses s'aplanaran, i aquells llocs tortuosos es redreçaran per fer-se més transitables, i farem valer la fe d'aquells que s'han sacrificat tant i han honrat el veritable significat del nostre credo, com un sol poble, davant Déu, indivisible, amb llibertat i justícia per a tots». ◀

PLAÇA
DE
F. MACIÀ

AVENIDA
DEL
GENERALÍSSIMO
FRANCO

**Presentació
de treballs
fins l'11 d'abril**

PREMI IRLA DE
RECERCA HISTÒRICA
AL BATXILLERAT
2014

FUNDACIÓ

JOSEP IRLA

AVINGUDA
DIAGONAL

irla.cat/premibatxillerat2014